

L' ART DEL PAGÉS

Secció doctrinal, agronómica y bibliográfica.

Fora privilegis.

Per fi en la *Gaceta* del dia 2 del corrent apareix la ley declarant lliure de drets d' aranzel lo *sulfat de coure* de procedencia estrangera, sia 'l que 's vulga l' us á que se destini.

Nos felicitém donchs que en part hagi sigut atés lo que deyam en nostre article publicat en L' ART DEL PAGÉS, n.º 414, corresponent al dia 8 de Febrer del corrent any.

Fora donchs privilegis, á la sombra dels quals algunas corporacions agricolas se tornavan comerciants ó representants, sortintne perjudicat lo pobre pagés; ja que aquestas corporacions se veyan precisadas per esperit d' imitació ó á comprar sulfat de coure directament á casas estrangeras, en qual cas, segons la ley eran lliures de dret d' Aduanas los sulfats de coure que importavan, pero que ab aixó res hi guanyava lo consumidor, porque no sent comerciants las tals corporacions, era facil paguessin mes car lo sulfat.

O feyan las vendas per compte d' alguna altre casa, en qual cas venint lo sulfat de coure consignat á la corporació era també lliure de dret; però aixis segons nostre criteri la corporació que tal fés, no cumplia la ley.

En fi are no succehirá així; tot sulfat de coure será lliure de dret y no podrán ni deurán las corporacions agricolas ocupar-se de proporcionar-ne ni de vendre'n so pretest de estalviar drets als pagesos; y si continuessin, deurian pagar la contribució industrial com á magatzemistas de drogassas, los que las venguessin del seu compte ó pagarla com á representants ó com á comissionistas los que prenguessin notas de compra ó demandas per compte d' alguna casa.

Estalvia també dita lley á las Diputaci6ns Provincials de fer venir sulfat de coure, que era contra lo modo de ser de las aytals corporaci6ns y á la sombra de las quals podia molt bé haver succehit que hi hagués hagut propietari que demanés major quantitat de sulfat de coure del que verda-derament necessités en perjudici dels especuladors de bona fé, que haguessin de pagar lo dret.

No seria estrany que apesar de tot, algunas corporaci6ns agricolas ab la excusa d' evitar que lo pobre pagés seguis enganyat ab sulfat de coure impur, continuessin descendint al terreno de comissionistas; però si aixó succeeix, doném la veu d' alerta als pagesos, perque aquesta aparent seguretat los hi costará molt cara, sent aixís que lo sulfat de coure hi han molts enginyers y apotecaris que l' analisan y per altra part tenim en Barcelona casas sèrias y respectables, incapassas d' enganyar á ningú, y s' evitarán los pagesos lo ser enganyats procurant tractar ab casas de bonas referencias y de reconegut crèdit en la plassa.

JOSEPH ALSINA.

Secció d' agricultura pràctica

Maluras que atacan al cep en la provincia de Gerona.

(Acabament.)

Tractaments.

Nombrosos son los que s' han probat; sols parlaré dels que donan resultats pràctichs.

Los tractaments poden dividir-se en curatius y preventius; los primers, son los que s' emplean cuan la vinya está en vegetació, y los segons los que se fan avans de que aquesta comensi á manifestarse.

Medis curatius.

Ab ells no pot may fer-se desapareixer lo mal per complert, donchs desde 'l moment en que aquest trovi condicions favorables pera desentrotllar, l' efecte produhit no es perfecte; d' aquí que hi hagi necessitat sempre de tractaments preventius, no sent los curatius mes que un complement d' aquells.

De tots los compostos empleats lo que millors resultats produheix es lo sofre, sol ó barrejat ab calcs. Lo sofre sol, serveix perfectament pera combatre l' antracnosis, pero per que produhesca bons efectes es de necessitat que las ensofradas se fassin al comens de la vegetació; quan aquesta se trova molt avansada y lo mal se presenta ab intensitat, la acció exercida per lo sofre es molt débil: en aquest cas hi ha que acudir á la barreja de sofre ab calcs. Diferents viticultors han proposat també pera combatre la antracnosis la barreja del sulfat de ferro en pols y guix, ó be lo caldo bordelés mes carregat de sulfat de coure que sol ferse pera combatre 'l mildiu, però los resultats obtinguts no son comparables als produhits per lo sofre ab calcs, segons ho han demostrat experiencias fetas per Mrs. Marés, L. Vialla, Garovaglio y Cattaneo. Per consegüent lo procediment curatiu mes eficas y que pera la present estació recomaném als viticultors en las instruccions que s' enviarén, es lo que segueix:

1.ª aplicació: ensofrada ordinaria feta quan los brots se veuhen apareixer.

2.ª aplicació. { Sofre.. . . . . 4 parts.
                  { Calcs. . . . . 1 »

3.ª aplicació. { Sofre.. . . . . . . 3 »
                  { Calcs. . . . . 2 »

4.ª aplicació. { Sofre . . . . 2 »
                  { Calcs. . . . . 3 »

Aquestas quatre aplicacions deuen ferse en lo mes de Maig, y si lo mal á pesar d' ellas no desapareix, deuen continuarse los tractaments ab la fórmula de la 4.ª aplicació, repetintlos cada 8 dias. Sempre que siga possible convé que la operació se fagi per la tarde. La calcs ha de ser finament pulverisada.

Medis preventius.

Repetim que aquestos son los que deu practicar tot viticultor, donchs numerosas probas fetas en diversos vinyats y en regions diferents han demostrat la eficacia real que contra 'l mal tenen. Además, la época en que han de ferse es també millor pera l' agricultor, suposat que 'ls travalls del camp no son alashoras ni molt numerosos ni molt perentoris.

En las instrucciones enviadas als Ajuntaments, recomaném com remeys preventius los següents:

1. ^{er}	{ Sulfat de ferro.	50 kilógrams.
	{ Acit sulfúrich á 53°.	1 litre.
	{ Aygua.	100 »
2. ^{on}	{ Acit sulfúrich.	10 »
	{ Aygua.	100 »

Pera la preparació del primer compost deyam que se posava en un atuell de fusta ó de terrissa los 50 kilógrams de sulfat de ferro, tirant sobre d' ells poch á poch lo litre d' ácit sulfúrich; després s' hi afegeixen los 100 litres d' aygua bullenta, y s' aplica sobre 'ls ceps estant encara calent. Aquestos dos tractaments son de fácil aplicació, de poch cost y eficassos, per lo que fins ara han merescut lo favor dels viticultors.

Ab un tractament fet vint dias avans de que 'ls ceps comensin á brotar es suficient. Pera sa aplicació poden servir pincells ó draps lligats en un bastó, á fi de que 'l compost no toqui las mans del operador: lo cep ha d' estar descalsat, y si pogués ser despellat, pero encara que se prescindeixi d' aquesta última operació, no per aixó deixarà de veure 's la eficacia del compost; fet aixó, ab los pincells ó draps s' empastifa 'l cep de dalt á baix, no important res que la disolució toqui als borrons. Empleant aparatos pulverisadors, es segur que la operació se faria en millors condicions.

Diferents viticultors fan dos tractaments, un en Febrer y altre en Mars: experiencias comparativas han demostrat que aqueix sistema es superior al anterior.

Los següents tractaments no son de resultats tan generals com los exposats, y sols com á proba 'ls recomaném:

1. ^{er}	{ Percloruro de ferro.	66 kilógrams.
	{ Sulfat de ferro.	34 »
	{ Aygua.	100 litres.
2. ^{on}	{ Sulfat de ferro.	20 kilógrams.
	{ Sulfat de coure.	10 »
	{ Cals.	10 »
	{ Aygua.	100 litres.
3. ^{er}	{ Sulfat de coure.	14 kilógrams.
	{ Sulfat de ferro.	20 »
	{ Cals grassa.	12 »
	{ Aygua.	100 litres.

4. ^{rt}	{	Sulfat de ferro.	25 kilógrams.
		Sulfat de coure.	10 »
		Aygua.	100 litres.

Ultimament Mr. Millardet ha aconsellat fer la operació del modo següent:

1.ª aplicació, que deu ferse durant l' hivern ab una solució de

Sulfat de coure.	10 kilógrams.
Sulfat de ferro.	10 »
Aygua.	100 litres.

2.ª aplicació, que se farà quan los borrons comensin á inflarse:

Sulfat de coure.	8 kilógrams.
Cals grassa.	12 »
Aygua.	100 litres.

Tal es en resúm, quant respecte al mal, anomenat *Neula* en l' Ampurdá, pot dirse. Los caràcters ab que se presentan sobre cada un dels órgans de la planta que ataca se prestan á fácil comprobació, y tot viticultor pot examinarlos.

N. GARCÍA DE LOS SALMONES.

Enginyer-Gefe de la Comissió de travalls anti-floxèrichs de la Província de Gerona

Comunicat.

Sr. Director de L' ART DEL PAGÉS.

Barcelona

Sant Just Desvern 30 de Juny de 1890.

Molt Sr. nostre: Ab gran sorpresa hem vist publicat en lo *Diario de Barcelona* del dia 3 d' aquest mes, un escrit, en lo qual se posa de manifest que en aquesta població s' ha establert un sindicat pera la protecció del pagesos. Los abaix firmats, propietaris rurals y primers contribuyents agricolas de Sant Just, que no han sigut convidats á cap reunió ni han sapigut que s' hagués de formar tal sindicat, estranyan molt que no se 'ls haja dit res sobre 'l particular com també alguns altres propietaris de la mateixa categoria d' aquest poble y que no van firmats en lo present escrit, y sols ho han sapigut per l' espressat diari y per la *Revista del Institut agrícola catalá de Sant Isidro*, ahont s' ha

publicat ab *gran bombo* un escrit plé d' alabansas y de ventatjas, que per mes que han volgut buscarlas, no las han sapigut veure en lloch, donchs no sols lo *sulfat de coure* s' ha venut als comparets que forman en la llista del tal sindicat, á un preu mes pujat que 'l de la diputació, ja que aquesta 'l venia á 71 céntims lo kilo, mentres que 'l tal sindicat lo feya pagar á 80 céntims y á la bestreta; essent aixís que en lo citat escrit se deya que se faria pagar després de la cullita y á bon preu. Es mes, nosaltres particulars l' hem obtingut á 75 céntims, essent aixís que hem tingut de pagar los drets aranzelaris de 10 céntims per kilo y lo tal sindicat no ha tingut aquesta gabela, perque 'l mateix provehidor del Institut de S. Isidro y de la Diputació, lo tenia exemp de tal dret.

Además, nosaltres, hem tingut d' anar á parar á una tercera má, ó siga als especuladors comercials y no obstant d' aixó l' hem adquirít al preu de 75 céntims, mentres que lo mateix l' Institut que 'l tal Sindicat l' han fet pagar á 80 céntims lo kilo á tothom que n' ha prés.

També nos ha estranyat que, descontats los primers propietaris, s' haja dit que per S. Just s' havian adquirít 7.500 kilos, quan en tota la població no s' hi poden gastar, ja que en tot lo terme no hi ha mes que unas 800 á 1000 mojudas de vinyat, devent descontar d' aquestas, las que pertocan als suscrits, forasters y demés que no l' han comprat al tal Sindicat.

Nos semblaria mes apropósit que en compte de comprar eynas, llevors y demés que espressa l' escrit, se procurés lo medi d' evitar la miseria que 'ns ve al demunt ab la filoxera y demés plagas que han d' acabar ab nostres vinyats, buscant un medi de protecció pera que puguin sustentarse las familias dels allistats.

Esperant que vosté ho farà públich en son setmanari, verdader protector dels pagesos y al que devém, no se 'ns haja pogut explotar ab lo sulfat de la manera com algú s' havia proposat al principi de la campanya contra 'l mildiu.

Li anticipan las mes espressivas gracias per aquest favor S. S. S. Q. B. S. M.

JOAQUIM GELABERT.

GASPAR MODOLELL.

JOSEPH CARBONELL.

JOSEPH ARGEMÍ.

CORRESPONDENCIA

Sr. D. Francisco X. Tobella.

Barcelona

Bruch, 4 Juliol.—Lo dia de Sant Pere passà per los termes d' aquest poble y del vehí de Pierola un ram de pedra que malmeté bastant los vinyats, si bé per esser los fruyts molt atrassats no será de tant fatals conseqüèncias. La cullita ja no era bona y ab aqueixa causa podém assegurar que anant molt bé d' aqui en avant, no passará de mitjana, si no s' atura á ménos, puix sembla mermarse de dia en dia.

Los jornals se fan á 8 rals y encara n' hi hagués.

La cullita de grans no será més que regular, puix lo sol de las passadas setmanas los ha sobtats y quedan poch granats.

De olivas tampoch n' hi haurá aqueix any, puig lo brot se menjará la poca mostra que han tret.

La filoxera pot dirse que ha avansat á passos de gegant. Se troban tacats tots los termes d' Esparraguera, Colibató, Pierola, Bruch, Piera, Masquefa y d' altres vehins á aquets.

Si desgraciadament se perdés la cullita que está formant, se, que res segur n' hi ha, la miseria que per tots indrets treu la cara, sería general y crech que despoblaria aqueixas encontradas.

¡Pobre Agricultura!

E. PASCUAL.

Sant Just Desvern 8.—S' está efectuant la batuda dels cereals y encara que molt reduhida en aquest terme municipal, pot ben dirse que hi haurá bona cullita, principalment per lo blat, abundant en grà y palla, com pocas vegadas s' haja vist. No aixís los ordis, per quant á las primeras pluhas varen ser ayguabatuts y no van poder tenir lo desentrotillo convenient, á causa de la molta herba que hi va neixer.

La vinya segueix en estat molt floreixent, lo qual indica que si no vé cap contratemps, la cullita será bona, exceptuant los vinyats plens de filòxera, en molts dels quals los ceps están ja morts per tant terrible plaga, que segueix sa invasió devastadora en aquesta comarca.

Las vinyas han sigut ja sulfatadas per tres vegadas.

Los garrofers plens de garrofa, com may s' haja vist, se guint en molt bon estat de vegetació.

En quant als que tenen plantats ceps americans, pot també dirse que tenen bon desarrollo y los plantats del any passat y empeltats de las castas del pays y extranjerias presentan molta cantitat de fruyt y en bon estat.

Espera poder continuar donantli rahó de lo que passi en aquest pays.

GASPAR MODELELL.

Secció de noticias agricolas.

Gremi de Pagesos de Sabadell y sa Comarca.—Los acorts presos lo diumenje últim, 6 del corrent, son:

Nombrar advocat consultor del Gremi, á D. Salvador Vilarrubias.

Comissió de la Caixa Agrícola.—D. Salvador Vilarrubias, D. Eudalt Viver, D. Francisco X. Tobella, D. Joseph Vilarrubias, D. Pau Pujol y D. Joan Argemi Calvet

Comissió del Mercat.—D. Sebastià Fritós Cuscó, de Sentmanat.—D. Joan Monrás, de Barbará.—D. Francisco Castanyer, de S. Cugat del Vallés.—D. Joan Boix, de Polinyá.—D. Jaume Sors, de Palau Solitar.—D. Francisco Voltá y D. Benet Borgonyó, de Sabadell.

Comissió del Aplech.—D. Pau Pujol y D. Pere Puig, de Sabadell.—D. Joan Sors, de Sant Llorens Savall.—D. Anton Sardá, de Palau Solitar.

Comissió pera 'l Reglament.—D. Feliu Comadran y D. Joan Sabater, de Sabadell.—D. Joseph Comas, de Castellar.—D. Joan Buxó, de Ripollet.

Comissió de Guarderia Rural.—D. Joseph Oriach, de S. Vicents de Junqueras.—D. Vicents Arús, de Castellar y D. Joan Carol, de Sabadell.

Totas aquestas comissions foren nombradas pera estudiar son objecte respectiu.

Polinyá.—D. Joseph Boix, president.—D. Joseph Solá, vice-president.—D. Pere Pascual, D. Joseph Puig y D. Joan Buxó, vocals.—D. Jaume Cusido, tesorero.—D. Francisco Plantada, secretari

Sentmanat.—D. Sebastià Fritós Cuscó, president.—Don Joseph Castellet, vice-president.—D. Miguel Corominas, D. Jaume Rovira, D. Matias Sellent, D. Joseph Cuscó, D. March Baigual y D. Jaume Morral, vocals.—D. Juan Pascual, secretari.—D. Joseph Planas, vice-secretari.

IMPRENTA DE VÍCTOR BERDÓS Y FELIU, MOLAS, 31.—BARCELONA